

Фактары фарміравання магдэбургскага права на тэрыторыі Беларусі

Р.А. Шкленскі

Мінскі інвацыійны ўніверсітэт, ф-т правазнаўства, студэнт 1-га курса
Навуковы кіраўнік: Н.А. Глыбоўская, ст. выкладчык

Магдэбургскае права – гэта феадальнае гарадское права, якое ўзнікла ў XIII стагоддзі на падставе прававой сістэмы нямецкага горада Магдэбурга. Уласная сістэма юрыдычных норм рэгулявала пытанні эканамічнай дзейнасці, а таксама парадак грамадска-палітычнага жыцця ў горадзе, заснаваны на самакіраванні. Знешнім атрыбутам «вольных» гарадоў былі гярбы, права мець якія горад атрымліваў разам з магдэбургскім правам. Атрыманне граматы на магдэбургскае права гаварыла аб дасягнутым высокім эканамічным і культурным узроўні горада.

Фактары, якія паўплывалі на фарміраванне магдэбургскага права:

1) **Палітычныя.** Эпоха магдэбургскага права выпадае на часы найбольшага палітычнага росквіту Вялікага Княства. Уводзячы сістэму самакіравання, кіруючыя колы імкнуліся да таго, каб гарады ВКЛ былі падобныя і знешне, і ўнутрана да найбольш квітнеючых ў тых часы гарадоў Еўропы. Прывілеі на магдэбургскае права дазвалялі мяшчанам ствараць уласную сістэму кіравання і суда, пад юрысдыкцыяй якой і знаходзілася гарадское насельніцтва. Самакіраванне фактычна цалкам здымала юрыдычную і фінансавую залежнасць ад Вялікага князя.

2) **Эканамічныя.** Магдэбургскі прывілей даваў мяшчанам права на бяспшлінны гандаль, дазваляў узводзіць будынкі, а ў некаторых выпадках – і замкі. Буйныя гарады з магдэбургскім правам, размешчаныя на важных гандлевых шляхах, будавалі для іншаземных купцоў гасцінныя двары, што дазваляла рэгулярна праводзіць міжнародныя кірмашы. Выгада Вялікага князя заключалася ў тым, што чым быў багацейшы горад, тым болей было даходаў дзяржавы ў выглядзе падаткаў.

3) **Сацыяльныя.** У XIV–XVI стст. на Беларусі ідзе інтэнсіўны працэс урбанізацыі грамадства. Насельніцтва беларускіх гарадоў павялічвалася за кошт прыходу ў гарады безземельных сялян. Гарады станавіліся цэнтрамі рамяства і гандлю, культуры, свабоднага мыслення і дэмакратычных традыцый.

4) **Культурныя.** Гарадское жыццё садзейнічала распаўсюджанню ідэй Адраджэння і Рэфармацыі, яно стала спрыяльным акружэннем для станаўлення выдатных мысліцеляў таго часу – Ф. Скарыны, М. Літвіна, А. Валана і іншых.

Такім чынам, магдэбургскае права арганічна выцякала з факту ўключанасці гарадоў ВКЛ у агульнаеўрапейскі палітычны і культурны кантэкст.

Літаратура

1. Мисаревич, Н.В. Магдебургское право на Беларуси: монография / Н.В. Мисаревич. – Гродно, ГрДУ, 2003. – 107 с.

Социально-психологические факторы политической активности современных студентов

О.А. Шунькина

Бердянский государственный педагогический университет, социально-гуманитарный
ф-т, магистрантка

Научный руководитель: Л.Р. Кашкарёва, к.психол.н., доцент

На современном этапе развития Украины большое значение приобретает проблема политической активности украинской молодежи, которая является важным инструментом будущих прогрессивных изменений в нашем государстве [1].

Мы исследовали социально-психологические факторы, детерминирующие политическую активность современного украинского студенчества. Для этого мы разработали анонимную анкету, ориентированную на студентов 1–2-го курсов вузов, чтобы выявить их политическую активность, которая сформировалась во время учебы в школе и в результате определенного срока пребывания в стенах университета. Выборка эмпирического исследования составила 50 человек, из них 29 (58 %) девушки и 21 (42 %) юноши в возрасте от 17–19 лет, студенты 1–2-го курсов Бердянского государственного педагогического университета.

Проанализировав ответы респондентов на вопросы анкеты, все количество студентов мы разделили на три группы: с низким, средним и высоким уровнем политической активности. В про-